

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการวิจัย โดยมีเนื้อหาสาระรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 แบบแผนการวิจัย
- 3.3 ตัวแปรในการวิจัย
- 3.4 เครื่องมือการวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการสามัญ จำนวน 68 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553) แบ่งได้ดังนี้

- 1) ผู้รับใบอนุญาต จำนวน 68 คน
- 2) ผู้อำนวยการ จำนวน 68 คน
- 3) หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา จำนวน 68 คน
- 4) หัวหน้าฝ่ายวิชาการสามัญ จำนวน 68 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43-44) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำนวน 56 โรงเรียน กระจายสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามอำเภอต่างๆ ตามขนาดโรงเรียน 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน			รวม	จำนวนโรงเรียน			รวม
	ทั้งหมด				กลุ่มตัวอย่าง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่		เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1. เมืองปัตตานี	4	2	4	10	3	2	3	8
2. นหนองจิก	1	3	1	5	1	2	1	4
3. ยะหริ่ง	3	1	1	5	2	1	1	4
4. ปะนาระ	2	3	1	6	2	2	1	5
5. ยะรัง	6	1	2	9	5	1	2	8
6. มายอ	7	2	1	10	6	2	1	9
7. โคกโพธิ์	4	3	1	8	3	2	1	6
8. แม่ลาน	1	0	0	1	1	0	0	1
9. ไม้แก่น	1	0	0	1	1	0	0	1
10. สายบุรี	3	4	2	9	2	3	2	7
11. พังยางแดง	3	1	0	4	2	1	0	3
รวม	35	20	13	68	28	16	12	56

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่ใช้ในการวิจัยในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาต 56 คน ผู้อำนวยการ 56 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา 56 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการสามัญ 56 คน แบ่งเป็นอำเภอเมืองปัตตานี 32 คน อำเภอหนองจิก 12 คน อำเภอยะหริ่ง 12 คน อำเภอปะนาเระ 20 คน อำเภอยะรัง 32 คน อำเภอมายอ 36 คน อำเภอโคกโพธิ์ 24 คน อำเภอแม่ลาน 4 คน อำเภอไม้แก่น 4 คน อำเภอสายบุรี 28 คน และอำเภอทุ่งยางแดง 12 คน รวม 224 คน

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยนำประเด็นข้อคำถามในการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อยที่สุด อันดับสุดท้ายในแต่ละด้านเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการจัดสนทนากลุ่ม ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 12 คน ดังนี้

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีประสบการณ์การทำงานในระดับอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีวุฒิทางการศึกษาดำรงระดับปริญญาโท แต่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน
- 3) นักวิชาการจากสำนักงานการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษานักวิชาการอิสลามศึกษาในสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดและอำเภอ จำนวน 4 คน

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ตัวแปรต้น สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่

- 1) เพศ
- 2) วุฒิการศึกษา
 - ก. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ข. ปริญญาตรี
 - ค. ปริญญาโท
 - ง. สูงกว่าปริญญาโท
- 3) ตำแหน่ง
 - ก. ผู้รับใบอนุญาต
 - ข. ผู้อำนวยการ
 - ค. หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา
 - ง. หัวหน้าฝ่ายวิชาการสามัญ
- 4) อายุการทำงาน
 - ก. 1 – 5 ปี
 - ข. 6 – 10 ปี
 - ค. 11 – 15 ปี
 - ง. 16 ปีขึ้นไป
- 5) ขนาดโรงเรียน
 - ก. โรงเรียนขนาดเล็ก
 - ข. โรงเรียนขนาดกลาง
 - ค. โรงเรียนขนาดใหญ่

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ตามกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของเดมมิง (Deming) 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (P : Plan)
- 2) ด้านการดำเนินการตามแผน (D : Do)
- 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (C : Check)
- 4) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (A : Act)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (P) ด้านการดำเนินการตามแผน (D) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (C) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (A) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อทราบเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี 4 ด้าน โดยยึดเกณฑ์การพิจารณาเลือกตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

และยึดเกณฑ์แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่3เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้แบบบันทึกการประชุม

3.4.2 วิธีสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกระบวนการ PDCA ได้แก่งานวิจัยของ สุดใจ ศรีในบ้าน (2548) อาทรร คะโยธา (2548) นเรศ หิ่ นนุกูล (2544) มานพ วรรณสาร (2549) เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) มนตรี พรพล (2546) และศรีเพ็ญ ปรุเขตร์ (2546)

2. กำหนดกรอบความคิดในการวิจัยและสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนา เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4. เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

-1 เมื่อข้อคำถามไม่ตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ใช้สูตรของครอนบาค (Cranbach)

7. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

8. สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์
2. ผู้วิจัยเดินทางไปยังสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัด พร้อมหนังสือแนะนำตัวให้กลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยติดตามจัดเก็บแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ และด้วยตนเองภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ คัดเลือกแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอน 2 เป็นการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปยังผู้ซึ่งเชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
2. นำหนังสือเชิญ ส่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านด้วยตนเอง
3. จัดประชุมตามวาระหรือประเด็นการสนทนากลุ่ม แล้วสรุปผลการจัดประชุมโดยให้สมาชิกที่ประชุมสรุปผลตามประเด็นที่ร่วมอภิปราย ผู้วิจัยบันทึกรายงานการประชุมลงในเครื่องมือแบบบันทึกการประชุมที่สร้างขึ้น

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

3.6.1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามดังนี้

3.6.1.1 สถานภาพและขนาดโรงเรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test (Independent Sampling) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม โดยใช้ความแปรปรวนทางเดียว f-test (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

3.6.1.4 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และนำเสนอเป็นความเรียง

3.6.2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่มใช้วิธีการพรรณนาสังเคราะห์นำเสนอในรูปแบบความเรียงเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี